

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงเทคนิคและแนวทางการตรวจสอบเพื่อการขยายฐานภาษีสำหรับธุรกิจโรงแรม และธุรกิจสปา ในเขตท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ เชียงราย โดยมีขอบเขตการศึกษาจะศึกษาเทคนิคการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีของ กรมสรรพากรซึ่งปฏิบัติงานกำกับดูแลธุรกิจโรงแรม และธุรกิจสปาอยู่ในสำนักงานสรรพากรพื้นที่ เชียงราย ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการ สัมภาษณ์จากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีระดับ 4-8 จำนวน 5 คน ซึ่งปฏิบัติงานกำกับดูแลธุรกิจ โรงแรมและธุรกิจสปาอยู่ในสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงรายในปัจจุบัน และศึกษาจากมาตรฐาน การสอบบัญชี หนังสือ ตำรา เอกสารทางวิชาการ วารสารต่าง ๆ คู่มือการตรวจสอบและเอกสาร เผยแพร่ของกรมสรรพากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคการตรวจสอบ

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาจากผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิงจำนวน 4 คน เพศชาย จำนวน 1 คน อายุ อยู่ระหว่าง 31 – 35 ปี จำนวน 3 คน และ 26 – 30 ปี จำนวน 2 คน วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 3 คน และปริญญาตรี จำนวน 2 คน ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ภาษี มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปจำนวน 2 คน 1-5 ปี จำนวน 2 คน และ 6-10 ปี จำนวน 1 คน ระดับชั้นในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี อยู่ระดับ 5 จำนวน 2 คน ระดับ 6 จำนวน 1 คน ระดับ 7 จำนวน 1 คน ระดับ 8 จำนวน 1 คน มีเทคนิคในการตรวจสอบตามขั้นตอนการตรวจสอบ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เทคนิคขั้นเตรียมการและการวางแผน

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกผู้ประกอบการเพื่อขยายภาษีส่วนใหญ่ใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้ วิเคราะห์อัตราผิดปกติของภาษีมูลค่าเพิ่มจากยอดซื้อต่อยอดขายของผู้ประกอบการควรพิจารณาจาก อัตราส่วนภาษีซื้อต่อภาษีขายที่ผิดปกติ วิเคราะห์อัตราต้นทุนในการประกอบกิจการกับรายได้งวด บัญชีปัจจุบันและงวดบัญชีปีก่อน วิเคราะห์อัตรากำไรขาดทุนสุทธิ วิเคราะห์อัตรากำไรขั้นต้น

การวิเคราะห์แบบ ภ.ง.ด.50 ภ.ง.ด.90 อย่างน้อย 2 ปี พิจารณาแนวโน้มการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของ ภาษีที่ชำระในแต่ละปี กับปัจจัยภายนอก เช่น สถานะเศรษฐกิจ เทศกาล ฤดูกาล

รองลงมา คือ ผลขาดทุนสุทธิยกมาไม่เกิน 5 รอบระยะเวลาบัญชี การตรวจสอบสภาพกิจการ การวิเคราะห์แบบ ภ.ง.ด.50 ภ.ง.ด.90 อย่างน้อย 2 ปี การวิเคราะห์แบบ ภ.ง.ด.94 ภ.ง.ด.90 อย่าง น้อย 2 ปี การวิเคราะห์แบบ ภ.พ.01 และ ภ.พ.30 ภ.ธ.40 รายได้-ภาษีขาย และรายจ่าย ภาษีซื้อ เรียงลำดับ 12 เดือน เพื่อตรวจสอบฤดูกาลของรายได้ และส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้คือ วิเคราะห์แบบ ภ.ง.ด.3 ภ.ง.ด.53 และ ภ.ง.ด.54 อย่างน้อย 2 ปี

การปฏิบัติโดยการรวบรวมข้อมูลการเสียภาษีของผู้ประกอบการ โรงแรมและสปา มีเทคนิคการปฏิบัติดังนี้ การเตรียมเอกสารหลักฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษี เช่น แบบแสดงรายการต่าง ๆ คือ ภ.ง.ด. 90 ภ.ง.ด. 94 ภ.ธ 40 ภ.ง.ด. 50 และ ภ.ง.ด. 51 พร้อมทั้ง งบการเงิน ข้อมูลภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย เตรียมเอกสารหลักฐานข้อมูลจากแหล่งภายนอกที่ เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษี วิเคราะห์ความถูกต้องของการกรอกข้อมูลในแบบชำระภาษี

การทำความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจที่ทำการตรวจสอบ ศึกษาระบบควบคุมภายในและระบบ บัญชีธุรกิจ ประเมินความเสี่ยงสืบเนื่อง ธุรกิจโรงแรมและสปา เป็นธุรกิจให้บริการ จึงจะมีความ เสี่ยงในเรื่องของการบันทึกรายได้ไม่ครบถ้วน ประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม ให้พิจารณา ระบบการควบคุมภายในด้านเอกสารบัญชีและรายงาน (โดยเฉพาะเอกสารทางการเงิน) โดย พิจารณาเกี่ยวกับการแบ่งแยก หน้าที่ และการตรวจสอบระหว่างกันของส่วนงานที่เป็น ส่วนงาน กิจการส่วนหน้า ส่วนงานแม่บ้าน ว่ามีข้อมูลที่น่าเชื่อถือหรือไม่ ประเมินความเสี่ยงจาก การตรวจสอบ จะต้องมีการวางแผนการตรวจสอบให้รัดกุมและเหมาะสมกับลักษณะธุรกิจ ศึกษา ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการดำเนินการของกิจการ

การปฏิบัติเมื่อเกิดข้อสงสัยว่ากิจการอาจมีรายการนอกงบการเงิน ตรวจสอบสภาพกิจการเพื่อ วิเคราะห์ข้อเท็จจริงจากการออกตรวจกับข้อมูลที่ยื่นไว้ในงบการเงิน

วิธีการและหลักการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น การวิเคราะห์งบการเงินเปรียบเทียบกับปี ปัจจุบันกับปีก่อน เช่น วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลอัตราส่วนที่เกี่ยวข้องกับรายได้หลักของกิจการ วิเคราะห์จากการชำระภาษี วิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยศึกษาสถานะการท่องเที่ยว ประจำปีนั้น ๆ ซึ่งจะชี้ให้เห็นแนวโน้มของกิจการได้ การวิเคราะห์ถ้าเป็นกิจการที่ดำเนินงานมาเป็น ระยะเวลาานเกิน 10 ปีหากปรากฏผลขาดทุนสะสมจำนวนมากก็ควรตรวจสอบ

วิธีปฏิบัติหลังจากได้รับข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลของผู้เสียภาษี การทำความเข้าใจ เกี่ยวกับธุรกิจและการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น นำข้อมูลมาวางแผนการทำงานเพื่อกำหนดประเด็น การตรวจสอบเพื่อการขยายฐานภาษี

ขั้นตอนที่ 2 เทคนิคการปฏิบัติการตรวจสอบ

เทคนิคในการขยายฐานภาษีด้านรายได้

ใช้เทคนิคในการตรวจสอบมาปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ การนำเทคนิคในเรื่องการวิเคราะห์เปรียบเทียบยอดขาย เรื่อง ยอดรายได้รวมสำหรับงวดบัญชีปัจจุบันกับงวดบัญชีก่อน และเทคนิคเรื่องการทดสอบความถูกต้องของรายการ ในเรื่อง การตรวจรายงานขายประจำวันเปรียบเทียบกับอัตราการหมุนเวียนของการใช้ห้องบริการสปา การตรวจรายการที่ให้บริการเป็นเงินสดและเครดิตการ์ด และการสุ่มตรวจทะเบียนของลูกค้ำที่เป็นสมาชิก กับ การรับรู้รายได้ค่าบริการ

การปฏิบัติรองลงมา ได้แก่ ตรวจห้องพักที่ให้แขกพักโดยไม่คิดเงิน สุ่มตรวจทะเบียนของลูกค้ำที่เป็นสมาชิก กับ การรับรู้รายได้ค่าบริการ สุ่มตรวจ Folio (บัญชีแขกเข้าพัก) กับการออกใบกำกับภาษีขายหรือใบเสร็จรับเงิน การเปรียบเทียบ ยอดรายได้แต่ละประเภทสำหรับงวดบัญชีปัจจุบันกับงวดก่อน ยอดรายได้รวมทั้งปี กับเงินได้ที่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายทั้งปีกับยอดขายที่ยื่นภาษีมูลค่าเพิ่มทั้งปี สำหรับงวดบัญชีเดียว ตรวจอัตราการหมุนเวียนของการใช้ห้องบริการสปา ประจำเดือน ช่วงเวลาของการใช้ห้อง ชื่อห้องที่ให้บริการ กับรายงานขายประจำเดือนถึงการรับรู้รายได้ การตรวจนโยบายเกี่ยวกับการให้ส่วนลดค่าบริการ การพิจารณาทำเลที่ตั้ง ลูกค้ำกลุ่มเป้าหมายและคำนวณอัตราแขกเข้าพักกับอัตราค่าห้องพัก เพื่อพิจารณาค่าห้องพักที่โรงแรมควรได้รับเปรียบเทียบกับรายได้ตามบัญชี ตรวจสอบรายได้อื่น เช่น ดอกเบี้ยรับค่าเช่าสถานที่ รายได้ค่าโทรศัพท์ เป็นต้น โดยตรวจสอบสัญญาและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

เทคนิคจากประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ ใช้วิธีการตรวจสอบการยื่นยอดรายได้อื่น ๆ ที่เป็นรายได้ของกิจการ ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลในช่วงหน้าเทศกาล ตรวจสอบดูจากราคาค่าห้องพักที่โรงแรมนำมาใช้ในการยื่น ตรวจสอบจำนวนห้องพักกับข้อมูลที่ยื่นชำระภาษี วิเคราะห์สัดส่วนรายได้และค่าใช้จ่ายทางตรง การตัดรายการ ณ วันสิ้นงวด และพิจารณาเงื่อนไขการชำระเงินของลูกหนี้

เทคนิคในการขยายฐานภาษีด้านค่าใช้จ่าย

ใช้เทคนิคในการตรวจสอบมาปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ การนำเทคนิคในเรื่อง การวิเคราะห์เปรียบเทียบและอธิบายการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนจากการประกอบกิจการโดยตรงของปีปัจจุบันกับปีก่อน กำไรขั้นต้นของปีปัจจุบันกับปีก่อน การตรวจสอบค่าใช้จ่ายโดยทั่วไป ตรวจสอบค่าใช้จ่ายที่ผันแปรกับรายได้ เช่น ค่าน้ำประปาและค่าไฟฟ้า สุ่มตัวอย่างตามทะเบียนเงินเดือนสำหรับรายการที่มีสาระสำคัญคือการตรวจสอบการนำส่งภาษี หัก ณ ที่จ่าย ดอกเบี้ยจ่ายกับเงินกู้ยืมและตัวเงินจ่ายค่าเช่า ตรวจสอบกับสัญญาเช่า ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุสิ้นเปลือง ค่าชกอบริค ค่าผลิตภัณฑ์ที่ใช้

ในสปลา ค่าคอมมิสชั่น ควรมีความสัมพันธ์กับรายได้ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตรวจสอบกับหลักฐานการประกอบการจ่ายเงิน เช่น ใบเสร็จรับเงิน

การปฏิบัติรองลงมา ได้แก่ การตรวจสอบหลักฐานการจ่ายค่าซ่อมแซมว่ามีลักษณะเป็นรายจ่ายฝ่ายทุน หรือถือเป็นรายจ่ายในรอบบัญชีที่เกิดขึ้น ตรวจสอบต้นทุนอาหาร-เครื่องดื่ม เปรียบเทียบรายได้ค่าอาหาร-ห้องพักสำหรับงวด ตรวจสอบใบกำกับภาษีซื้อต้องเป็นต้นฉบับแบบเต็มรูปที่มีรายการครบถ้วนตามมาตรา 86/4 และเป็นรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจการ พิจารณาความเหมาะสมของการคิดต้นทุนพร้อมทั้งตรวจสอบกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง ค่าตอบแทนผู้บริหาร ตรวจสอบการอนุมัติรายการจากรายงานการประชุม ตรวจสอบค่าเสื่อมราคาอาคารและทรัพย์สินอื่น ๆ พิจารณาว่าเป็นไปตามเงื่อนไขของ มาตรา 65 ทวิ (2) และพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ 145) พ.ศ. 2527 ตรวจสอบเอกสารหลักฐานค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร ยอดซื้อสินค้าสำหรับงวด ตรวจสอบการจ่ายค่าตอบแทนพนักงานแบบรายเดือน และการคิดค่าจ้างแบบพิเศษของธุรกิจ สปลาตรวจสอบ การคำนวณภาษี หัก ณ ที่จ่าย และทดสอบการนำส่งภาษี ภ.ง.ด. 1

เทคนิคจากประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ใช้วิธี การตรวจสอบในส่วนของเงินเดือนของพนักงาน โดยเทียบกับข้อมูลการนำส่ง ตรวจสอบความครบถ้วนของรายการค่าใช้จ่ายในการบันทึกบัญชีเพื่อพิสูจน์ความน่าเชื่อถือ ตรวจสอบต้นทุนค่าอาหารและเครื่องดื่มเป็นหลัก และวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายที่สัมพันธ์กับรายได้ เช่น ถ้าเป็นค่าใช้จ่ายจะตรวจสอบในส่วนของเงินเดือนพนักงานที่มีอยู่และเทียบกับข้อมูลการนำส่ง การตัด รายการ ณ วันสิ้นงวด และตรวจตัดรายจ่าย

เทคนิคในการขยายฐานภาษีด้านสินทรัพย์

ใช้เทคนิคในการตรวจสอบมาปฏิบัติระดับมากได้แก่ การนำเทคนิคในเรื่องตรวจสอบสินทรัพย์หมุนเวียนประเภทเงินลงทุน เงินให้กู้ยืม ควรมิรายได้ตอบแทนและได้มีการรับรู้การคำนวณดอกเบี้ยรับหรือเงินปันผล ตรวจสอบสัญญาเงินให้กู้ยืมเงิน เพื่อตรวจสอบการเสียภาษีอากร สุ่มตรวจทะเบียนควบคุมสินทรัพย์กับการคิดค่าเสื่อมราคา ตรวจสอบการตีราคาสินค้าคงเหลือ เป็นไปตามเงื่อนไขของมาตรา 65 ทวิ

เทคนิคจากประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ ใช้วิธีการออกตรวจสอบสภาพกิจการ ตรวจสอบเอกสารสัญญาของการก่อสร้าง ค่าเสื่อมราคาและตรวจบันทึกสินทรัพย์ประกอบ ตรวจสอบสินทรัพย์ถาวรตรวจสอบปริมาณประเภทของสินทรัพย์ และวิเคราะห์การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของปริมาณสินทรัพย์ เพราะการออกตรวจสอบสภาพกิจการทำให้เห็นภาพเชิงประจักษ์ชัดเจนและตรงกับสภาพจริงมากที่สุด วิเคราะห์ อัตราส่วนสินทรัพย์ต่อรายได้ (Assets turnover) วิเคราะห์อัตราส่วนเงินลงทุนหมุนเวียน (Current ratio) เพื่อวิเคราะห์สภาพคล่องของธุรกิจ เนื่องจากเป็นธุรกิจที่มี

กระแสเงินสดดี การลงทุนในกิจการที่เกี่ยวข้องกัน วิเคราะห์สินทรัพย์ถาวรที่ใช้ในการประกอบกิจการ ค่าเสื่อมราคา เพื่อหาอัตราส่วนจุดคุ้มทุน

เทคนิคในการขยายฐานภาษีด้านหนี้สิน

ใช้เทคนิคในการตรวจสอบมาปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ ตรวจสอบความสัมพันธ์ของรายการดอกเบี้ยจ่ายกับเงินกู้ยืมพร้อมทั้งสัญญาที่เกี่ยวข้อง สอบถามถึงเหตุผลของการกู้ยืมเงินและการใช้ไป การปฏิบัติรองลงมา ได้แก่ เปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมเงินและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมว่ามีความสมเหตุสมผล ตรวจสอบเงินสดในมือเพื่อพิสูจน์การกู้เงินว่าได้นำมาใช้ในกิจการ

เทคนิคจากประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ ใช้วิธีการตรวจสอบเอกสารสัญญาการกู้ยืมจากบุคคลภายนอก ตรวจสอบภาระหนี้สินส่วนใหญ่ของโรงแรม ตรวจสอบเอกสารแสดงหนี้สินในภาพรวม ตรวจสอบรายจ่ายที่เกิดขึ้นสัมพันธ์กับหนี้สินที่มีอยู่ ผู้ตรวจสอบจะต้องขอข้อมูลให้ชัดเจน เช่น ต้องตรวจสอบเอกสารสัญญาการกู้ยืมจากบุคคลภายนอกว่ามีหลักฐานอย่างไร ตรวจสอบภาระหนี้สินส่วนใหญ่ของโรงแรมว่าเป็นอย่างไร และค่อยมาวิเคราะห์ว่าภาพรวมของหนี้สินทั้งหมดเป็นอย่างไร นอกจากตรวจสอบในเรื่องข้อมูลจากเอกสาร หลักฐานต่าง ๆ แล้วเราควรตรวจสอบเพิ่มในเรื่องรายจ่ายที่เกิดขึ้นว่าสัมพันธ์กับหนี้สินที่มีอยู่หรือไม่ เพราะมีบางรายได้แจ้งข้อมูลไม่สอดคล้องกัน

เทคนิคในการขยายฐานภาษีด้านภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย

ใช้เทคนิคในการตรวจสอบมาปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ การจ่ายเงินตามมาตรา 40 เช่น เงินเดือนค่าแรง ค่านายหน้า เงินปันผล โบนัส ค่าล่วงหน้า เงินปันผล โบนัส ค่าล่วงเวลา ค่าอาหาร ค่าธรรมเนียมการจัดการ การจ่ายเงินได้ตามมาตรา 3 เศรษฐ เป็นค่าเช่า ค่าวิชาชีพอิสระ ค่าจ้างทำของ ค่าโฆษณา

การปฏิบัติรองลงมา ได้แก่ การตรวจสอบ อัตราภาษี วิธีการคำนวณและหลักฐานการหักภาษี ณ ที่จ่าย และการนำส่ง

เทคนิคจากประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ ใช้วิธีการวิเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องของรายจ่ายที่ต้องหักภาษี กระทบยอดรายการตามงบกำไรขาดทุน เปรียบเทียบกับแบบยื่นชำระภาษี สอดคล้องรายการที่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย ให้คำปรึกษาแก่ ผู้ประกอบการที่ยังไม่เข้าใจ เปรียบเทียบข้อมูลการแสดงรายการย้อนหลังและเปรียบเทียบธุรกิจในกลุ่มเดียวกัน วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่ปรากฏในงบการเงิน กับข้อมูลภายนอก เช่น ข้อมูลประกันสังคม ตรวจสอบสภาพกิจการเพื่อสังเกตการจ้างงานที่แท้จริง เปรียบเทียบที่ปรากฏในบัญชี

เทคนิคในการขยายฐานภาษีด้านภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เจ้าหน้าที่จะปฏิบัติการตรวจสอบในเรื่องของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับค่าใช้จ่ายทางตรงและทางอ้อม พิจารณาเกณฑ์การรับรู้รายได้ตามหลักเงินได้พึงประเมินตาม ม.39 ทดสอบการคำนวณ จำนวนรายได้ที่ได้รับเปรียบเทียบกับจำนวนห้องพัก ตรวจสอบรายการรายจ่ายกับหลักฐานการจ่าย สังเกต ชักถามและจูงใจให้เกิดความสมัครใจต่อการเสียภาษีอย่างถูกต้อง

เทคนิคในการขยายฐานภาษีด้านภาษีเงินได้นิติบุคคล

เจ้าหน้าที่ใช้วิธีการปฏิบัติโดยการวิเคราะห์ และพิจารณาเกณฑ์การรับรู้รายได้ตาม หลักการบัญชี และตามหลักกฎหมายภาษีอากร วิเคราะห์รายได้กับต้นทุนทางตรง ต้นทุนผันแปรได้ อัตราค่าห้องพัก จำนวนห้องที่ใช้ไป อัตราส่วนใช้ไฟฟ้าต่อหน่วย การตรวจตัด รายจ่ายให้เป็นไปตามหลักการบัญชี และหลักภาษีอากร การตัดรายการ ณ วันสิ้นงวดทั้งด้านรายได้ และค่าใช้จ่ายในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี การทดสอบการควบคุมภายใน

เทคนิคในการขยายฐานภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ

เจ้าหน้าที่ใช้วิธีการวิเคราะห์ยอดซื้อขายโดยเปรียบเทียบจากกิจการเดียวกัน ตรวจสอบ จากการชำระภาษีในแต่ละปี ตรวจรายได้ที่นำมาบันทึกบัญชีกับรายงานประจำวัน คู่มือการ ดอกเบี้ยรับ กำไรจากการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ตรวจสอบการยื่นยอดรายรับในแต่ละเดือน สอบถามข้อมูลและลักษณะการบริหารธุรกิจเข้าข่ายที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มหรือภาษีธุรกิจเฉพาะ หรือไม่ วิเคราะห์และพิจารณาเกี่ยวกับการรับรู้รายได้ให้เป็นไปตามหลักการบัญชี และตามหลัก กฎหมายภาษีอากรหรือไม่

เทคนิคการตรวจสอบเพื่อการขยายฐานภาษีวิธีอื่น ๆ

การเจรจาต่อรอง ถ้าพบประเด็นสำคัญที่สะท้อนถึงข้อบกพร่องก็จะใช้วิธีการเจรจาเพื่อให้ ผู้ประกอบการเข้าใจในวิธีการตรวจสอบ ชี้แจง ให้ผู้ประกอบการรับทราบและเต็มใจที่จะชำระ ภาษีเพิ่มเติม

การสอบย้อนข้อมูลจากผู้ประกอบการรายอื่นที่เกี่ยวข้อง กรณีที่ข้อมูลการตรวจสอบไม่ เพียงพอ

เทคนิคการสังเกตและสอบถามจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนงานกิจการส่วนหน้า ใช้วิธีการตรวจเช็คราคาค่าห้องจากใบราคา ส่วนงานแม่บ้าน สอบถามรายงานการทำความสะอาดห้องพักของแผนกแม่บ้าน

เทคนิคการตรวจสอบเพื่อการขยายฐานภาษีวิธีพิสูจน์ความถูกต้องและความน่าเชื่อถือได้ของงบการเงิน

สอบถามข้อเท็จจริงจากผู้ประกอบการ คู่ข้อเท็จจริงจากการไปตรวจสอบสถานประกอบการ ดูรายการควบคุมภายในทางการบัญชีของกิจการ สังเกตการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับ การทำตามระบบควบคุมที่ได้กำหนดไว้ สังเกตข้อมูลในงบการเงินเปรียบเทียบกับข้อเท็จจริง ตรวจสอบจากรายงานของผู้ตรวจสอบบัญชี ความครบถ้วนของรายการตามระบบการเงิน

ปัญหาในการขยายฐานภาษีสำหรับธุรกิจโรงแรมและธุรกิจสปา สามารถสรุป ผลโดยเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้ ผู้ประกอบการไม่เห็นความสำคัญกับการเสียภาษี ผู้ประกอบการไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเสียภาษีอากรอย่างถูกต้อง ระบบบัญชี และระบบการควบคุมภายในของผู้ประกอบการยังไม่รัดกุมเพียงพอ ผู้ประกอบการไม่ให้ความร่วมมือในการตอบข้อซักถาม การจัดทำประมาณการเงินมีความน่าเชื่อถือน้อย ผู้ประกอบการแสดงรายได้ไม่ครบถ้วน โดยเฉพาะกิจการที่ไม่มีระบบการควบคุมภายในที่ดี หรือกิจการเจ้าของคนเดียว

ขั้นตอนที่ 3 เทคนิคการรายงานผลการตรวจสอบ

เทคนิคการตรวจสอบที่พบประเด็นภาษีที่มากที่สุด ได้แก่ การตรวจสอบภาษีมูลค่าเพิ่ม ด้านการแสดงรายได้ไม่ครบถ้วน ซึ่งเกิดจากการแสดงราคาขายไว้ต่ำ และการเปิดให้บริการลูกค้า ใช้โดยไม่คิดค่าบริการ การสอบยันข้อมูลภาษีหัก ณ ที่จ่าย การวิเคราะห์งบการเงินโดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน การตรวจสอบเอกสารหลักฐานในบันทึกบัญชี การไต่สวนข้อมูลจากผู้ประกอบการหรือผู้รับมอบอำนาจ

เทคนิคการแจ้งผลการตรวจสอบภาษีและการสร้างความสมัครใจในการเลือกเสียภาษี ได้แก่ การแนะนำการปฏิบัติให้ถูกต้องสำหรับประเด็นความผิดเล็กน้อย เพื่อหาความถูกต้องในการชำระภาษีต่อไป แจ้งให้ผู้ประกอบการชำระเพิ่มเติมเฉพาะประเด็นที่เป็นความผิดชัดเจน เพื่อให้มีความเต็มใจและยอมรับที่จะชำระภาษี ซึ่งให้เห็นถึงผลเสียของการเสียภาษีไม่ถูกต้องและแสดงให้เห็นผลดีของการเสียภาษี การใช้เทคนิคการสอบถามและการขอข้อมูลไม่บ่อยครั้ง เพื่อไม่ให้เกิดการทรมานผู้เสียภาษี การแจ้งผลการตรวจต้องมีการอธิบาย หลักการ วิธีการคำนวณ ให้ผู้ประกอบการยอมรับ ให้เวลาผู้เสียภาษีจัดเตรียมข้อมูลเพื่อการชี้แจง และเปิดโอกาสให้ใช้สิทธิการอุทธรณ์

เทคนิคการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ ได้แก่ อธิบายความเป็นมา เขียนข้อเท็จจริงของการประกอบกิจการของผู้เสียภาษีให้ละเอียดให้ผู้อ่านรายงานเห็นภาพของการประกอบกิจการของผู้เสียภาษี หลักการและเทคนิคที่ใช้ในการตรวจแต่ละประเภทภาษี ระบุประเด็นความผิดให้ชัดเจน ข้อโต้แย้งของผู้เสียภาษี การสรุปผลการตรวจสอบ ระบุประเด็นที่ส่งผลให้มีการประเมินภาษี ความเห็นของเจ้าพนักงาน

ขั้นตอนที่ 4 เทคนิคการติดตามผลการตรวจสอบ

ใช้ระบบสารสนเทศในการติดตามการชำระภาษี วิเคราะห์งบการเงินปีถัดไป โทรศัพท์ถามผู้ประกอบการและใช้ข้อมูลประกอบจากกรมสรรพากร เปรียบเทียบข้อมูลภาษีที่ชำระแต่ละเดือนกับข้อเท็จจริงของสภาพเศรษฐกิจ เปรียบเทียบข้อมูลของผู้ประกอบการในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาถึงเทคนิคการตรวจสอบเพื่อการขยายฐานภาษีสำหรับธุรกิจโรงแรมและธุรกิจสปาของเจ้าพนักงานตรวจสอบสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงราย ทำให้ทราบว่าเทคนิคหรือวิธีการที่เจ้าพนักงานตรวจสอบนำมาใช้ในการตรวจสอบเพื่อการขยายฐานภาษีนี้นั้นมีอยู่หลายเทคนิคด้วยกัน เทคนิคที่เจ้าพนักงานตรวจสอบนำมาใช้นั้นส่วนหนึ่งเป็นเทคนิคการตรวจสอบจากมาตรฐานการสอบบัญชี การวิเคราะห์งบการเงินทั่วไป อีกส่วนหนึ่งเป็นเทคนิคจากประสบการณ์ในการตรวจสอบของเจ้าพนักงานตรวจสอบ โดยอยู่บนพื้นฐานของลักษณะภาษีอากรแต่ละประเภทรวมถึงกฎหมายประมวลรัษฎากรด้วย ในการตรวจสอบแต่ละครั้งเจ้าพนักงานจำเป็นต้องใช้เทคนิคการตรวจสอบหลาย ๆ วิธีประกอบกัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของการชำระภาษีของผู้ประกอบการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากที่สุด ซึ่งวิธีการหรือเทคนิคการตรวจสอบที่เจ้าพนักงานแต่ละคนใช้ปฏิบัติกันมีความแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ดังเช่น ผลการศึกษา ที่พบว่าวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานเป็นปัจจัยที่มีส่วนในการเลือกใช้เทคนิคการตรวจสอบเพื่อการขยายฐานภาษี เป็นต้น

นอกจากนี้จากการศึกษายังพบปัญหาที่เจ้าพนักงานพบในการใช้เทคนิคการตรวจสอบภาษีนี้นั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน คือ ปัญหาทางด้านผู้ประกอบการหรือผู้ที่มิหน้าที่ในการชำระภาษี ปัญหาทางด้านเจ้าพนักงานตรวจสอบ และปัญหาทางด้านหน่วยงานสรรพากรเอง โดยปัญหาด้านผู้ประกอบการนั้นส่วนใหญ่ เป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากการไม่ให้ความร่วมมือ

ในการตรวจสอบ เช่น การส่งเอกสารหลักฐานที่มีสาระสำคัญที่ก่อให้เกิดประเด็นภานีนำส่งล่าช้า หรือไม่นำส่ง รวมไปถึงการขาดทัศนคติที่ดีต่อการชำระภานีอากร ด้านเจ้าพนักงานตรวจสอบ ปัญหาที่มีจำนวนเจ้าพนักงานจำกัด การตรวจสอบมีกำหนดระยะเวลา อาจตรวจสอบไม่ครบทุกประเด็นภานี ส่วนทางด้านหน่วยงานสรรพากรนั้นส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เกิดจากความผิดพลาดของข้อมูลที่นำมาใช้ประกอบการตรวจสอบภานีของหน่วยงานเอง

ข้อเสนอแนะผลการศึกษา

1. เสริมสร้างมาตรการและยกระดับความสมัครใจในการเสียภานี เนื่องจากการจัดเก็บภานีโดยส่วนใหญ่จะต้องมาจากการที่ผู้ประกอบการมีความสมัครใจไม่ใช่การใช้อำนาจบังคับ ควรสร้างความเข้าใจให้ผู้เสียภานีทราบ หรือตระหนักว่า การเป็นผู้เสียภานีที่ดีจะได้รับการตอบแทนจากราชการในลักษณะที่ถือว่าเป็นลูกค้าที่มีค่าและทางราชการจะให้บริการที่ดีเป็นการตอบสนองความร่วมมือที่ดีของผู้ประกอบการ ควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายภานีอากร เพื่อลดปัญหาในการจัดเก็บภานีในระยะยาว
2. ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานและสร้างศรัทธาให้แก่ผู้ประกอบการที่มาติดต่อราชการ เพื่อการจัดเก็บภานีเป็นไปตามหลักการของภานีอากรที่ดี เสริมสร้างจริยธรรมให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่ใช่อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด และมอบนโยบายให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดในการบริการที่ดีแก่ผู้ประกอบการ
3. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในเรื่องของกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ คำสั่ง ที่บังคับใช้ อยู่หรือที่ออกมาใหม่ให้ผู้ประกอบการทราบอย่างต่อเนื่อง หรือเปิดสัมมนาอบรม และตอบข้อซักถาม เพื่อให้ผู้ประกอบการเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
4. การรวบรวมหลักฐานในการตรวจสอบภานี ควรมีรูปแบบในการรวบรวมหลักฐานในการตรวจสอบ เช่น การจัดทำกระดาศทำการตรวจสอบ หลักฐานจากการวิเคราะห์เอกสารหลักฐานต่าง ๆ ข้อมูลที่ได้มาจากหลักฐาน ควรที่จะมีรูปแบบที่ชัดเจนและจะทำให้ง่ายต่อการแจ้งผลการตรวจสอบต่อผู้ประกอบการ ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการมองเห็นข้อผิดพลาดที่เจ้าหน้าที่ตรวจพบและจะทำให้ง่ายต่อการเจรจาต่อรอง รูปแบบของการรวบรวมหลักฐานการตรวจสอบนั้นควรมีข้อมูลที่สมบูรณ์ ถูกต้อง ชัดเจน ง่ายต่อการเข้าใจ อ้างอิงถึงแหล่งที่มาของข้อมูล เพื่อเป็นประโยชน์ในการที่ผู้ประกอบการมีข้อโต้แย้งและจะทำให้การเจรจากับผู้ประกอบการมีน้ำหนักและสามารถขยายฐานภานีไปข้างหน้าได้อย่างถาวรและมีประสิทธิภาพ

5. เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล การเปรียบเทียบรายการ เช่น รายได้ ตามแบบ ภ.ง.ด.50 ยอดขาย ตามแบบ ภ.พ.30 และเงินได้ที่ถูกหัก ภาษี ณ ที่จ่าย เป็นต้น การหาข้อมูลที่ผิดปกติในการเสียภาษี ของเจ้าหน้าที่ ส่วนใหญ่เป็นการนำข้อมูลจากระบบสารสนเทศและนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยตัวเจ้าหน้าที่เองซึ่งต้องใช้ระยะเวลาานาน เกิดข้อผิดพลาดในการคำนวณและการเก็บข้อมูล ดังนั้นระบบสารสนเทศควรมีเทคนิคการตรวจสอบหรือมีข้อมูลในลักษณะที่มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบและประมวลผลแล้ว เพื่อให้ง่ายต่อการตรวจสอบ สะดวก ประหยัดเวลา และเกิดข้อผิดพลาดในการเก็บข้อมูลน้อยที่สุด และเจ้าหน้าที่ทุกระดับสามารถใช้โดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับประสบการณ์การทำงานหรือวุฒิการศึกษา

ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

ประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่มเติม คือ ศึกษาเปรียบเทียบเทคนิคการตรวจสอบบัญชีและเทคนิคการตรวจภาษีอากรสำหรับธุรกิจโรงแรมและธุรกิจสปา โดยเป็นการศึกษาความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันของเทคนิคการตรวจสำหรับธุรกิจโรงแรมและธุรกิจสปา เพื่อนำผลการศึกษามาประยุกต์ใช้กับงานตรวจสอบภาษีอากรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายใต้จุดเด่นของลักษณะงานด้านการสอบบัญชี และงานตรวจสอบภาษีอากร